

COLECȚIA FABULIȘTILOR ROMÎNÎ

**

FABULE ALESE

DE

GH. ASACHI, I. ELIADE RĂDULESCU,
C. BĂLĂCESCU și A. DONICI.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
— CLUJ —

PARTEA I-ia

204 905

~~*1007*~~

FONDUL DOCUMENTAR
VĂLENII DE MÂNTE

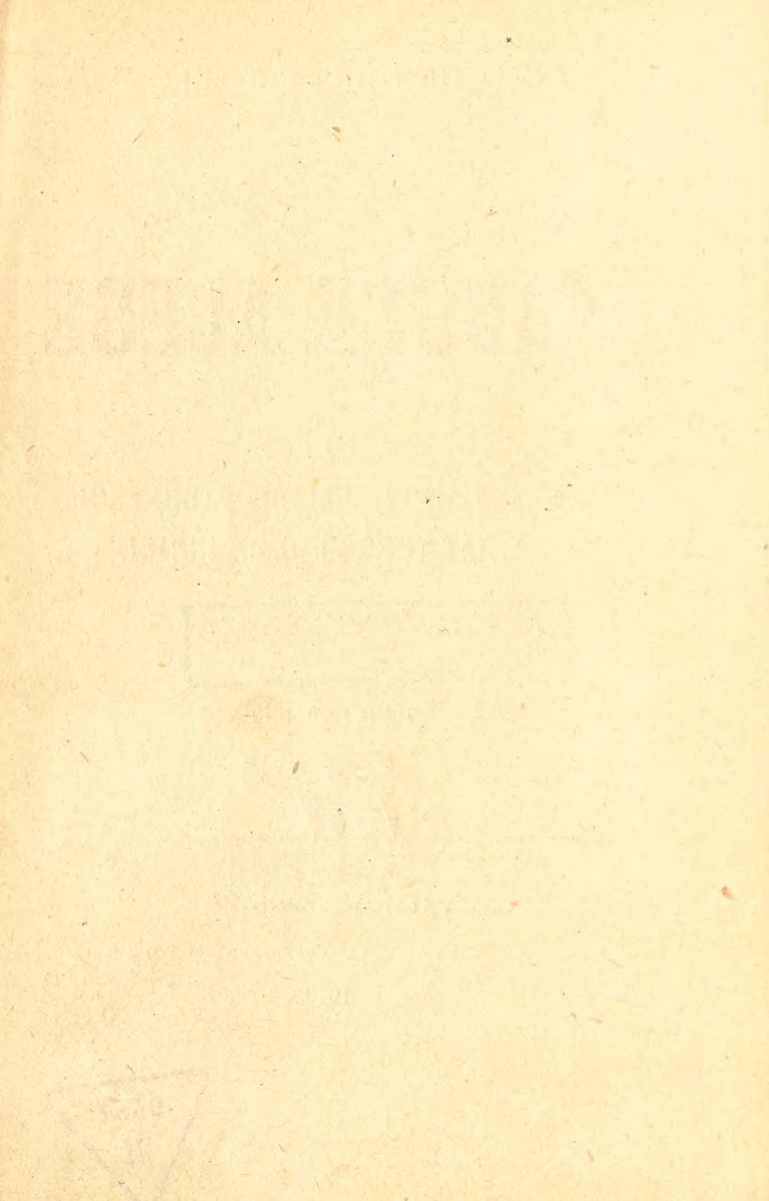
TIPOGRAFIA «NEAMUL ROMĂNESCU»

1910

204905K

GH. ASAÇHI.

1007

FONDUL DOCUMENTAR

Broasca și Boul.

Broasca mică cît un ou
A văzut pascînd un bou,
Și, mirîndu-se prea tare
De-o făptură atît de mare,
Cugeta c'ar fi noroc.
Și-a familiei laudă, dacă
Ar putea să se prefacă
Din mic mare dobitoc!
Deci de-ambiție se-aprinde
Mereu s'umflă, se întinde,
Și-apoi zice : Surioară,
Nu-s ca boul bunăoară ?
Dar aceasta i-a zis : ba !
Broasc' urmînd a se umfla,
Zis-a iar : ia vezi, lelică ?
— Soro-ți spun că ești tot mică !
Oare-acuma l-am ajuns ?
— Încă nu, i s'a răspuns.

Broasc'atunci s'a mai umflat,
Aşa, încît a crăpat.

Vrea, ca broasca mititică,
Pe mai mari cel mic s'ajungă,
Tot se umflă, se ridică,
Făr' a-şi cere stat la pungă.
De miî planuri îngîmfat,
Casa-şi schimbă în palat,
Şi pe-a sa femeie 'n damă.
Vrînd apoi a mai întinde,
Creditorul pe-a lui seamă
Toate, păn' şi cinstea-î vinde.

Cei doi catiri.

Doi catiri călătoriau
Și 'n desagiî lor duceau :
Unul ceapă de cîmpie,
Altul banî de vistierie.
Cest din urmă, îngîmfat
Că-î de aur încărcat,
De și șelele-l apasă,
Nu vrea sarcina s'o lase.
Mîndru calcă parcă-î leu,
Și sunînd un zurgăleu,
De odată din tufari
Iese-o ceată de tîlhari.
Toți la cel catir dau bustă
Ce ducea de aur sumă :
Uni-l prind de-urechi, de coamă,
Alți'mpung și-l bat cu-o fuștă¹,

¹ Băt.

Încît bietul, gemînd foarte,
Zice : Oare asta-î soarte
Carea mi s'a juruit,
Pe ăst drum cînd m'aũ pornit ?
Al mieũ soț, ce cară ceapă,
— Fericit de daună scapă,
Dar eũ fără de-ajutor
În bătaie — aleũ — mor !
Iar catîrul celălalt
Zis-a : Vere ! totdeauna
Pe copacul cel mai înnalt
Darmă răpede furtuna.
De-ai fi șerb la un cepar,
Iar nu casă de dinar,
La os teafăr și la piele,
N'ai păți aceste rele,
Cînd eũ în săracul traiũ
Voiũ să pasc, în pace, scaiũ !

Asinul și furul.

Pentru asinul furat
Se băteau doi furî odată,
Unul vrea să-l aib' argat,
Altul vrea să-l vînză îndată.
Dar, cînd între ei se ceartă,
Cum pe asin să-l împartă,
Vine-al treilea tîlhar
Și li fură pe măgar.

Este asin cîte-odată
O moșie 'n judecată,
Pentru care doi mazilî
Se sfădesc pe la movilî,
Cînd acela ce-î împacă,
Mîncînd pe-a lor cheltuială,
Iea moșia 'n socoteală
Și li lasă punga goală.

Lupul și Mielul.

Orice face cel mai mare,
Direptate 'n toate are,
Precum vom vedea aice
Din o fabulă ce-oiu zice.
Un miel foarte însetat
Se adăpa în rîu curat,
Unde lupul, cătînd pradă,
Începu cu mielul sfadă,
Zicîndu-î cu rost turbat :
Orî de ce mă înfruntezî
Și să turburî cum cutezî
Limpedea mea băatură ?
I-a zis mielul : «Doamne, iartă,
«La mînie ce te 'ntartă ?
«Mai ales dacă ai vrea
«Să 'nțalegi Măria Ta,
«C'apa din sus cură 'n vale
«La șerbul Măriei Tale ;

«Și s'o turbur eū nu pot
«Cu piciorul, nicī cu bot!»
— «Mi-o turburī și-acum iară»,
I-a zis cruda acea fiară :
Știū că 'n anul cel trecut
Tu de lupī ai zis bīrfele!»
— «Cum puteam să zic acēle
Cīnd n'am fost încă născut ?
Crede, doamne, că și-acuma
Eū sug lapte de la muma,
— «De n'ai fost tu, apoi, zăū,
A fost un frate al tăū.»
— «Nicīun frate eū nu am.»
— «Așa dar ți-a fost vr'un neam.
Că toți, cīnī, păstorī și oi
Bat din vecī războiū cu noi!»
Zicīnd cesteā il īmbrīncă,
Și il duce la pădure,
Unde, fār să-l maī injure,
Il despoaie și-l mănīncă.

Cerbul la fîntînă.

Într'o fîntînă limpede,
La codru, pe la munte,
Văzîndu-și cerbul coarnele
Ce-î se înnălțau pe frunte,

Lăuda podoaba gemene,
Dar bănuît-a foarte
Cum și picioare-asemene
Nu-î dă nedreapta soarte.

Zicînd: «Rămoase creștete,
Mîndria trunții mele,
Tu ca copaciî codrului
Te 'nnălță către stele,

În vreme ce picioarele
În vreme, nicî tărie,

Că ele chiar ca fusele
Sînt făr' analoghie.

Dar, cînd aceste cugetă,
Răsună 'n jur tufarii,
Din cari fără tropote
Ies sprintenîi ogarii.

Cerbul de spaîmă tremură,
C'un salt la fugă 'mpunge,
Și din cîmpină răpede
Între tufari ajunge.

Urîte mădulările
L-ar fi putut s'ajute,
De nu-î era de piedecă
Podoabele cornute.

Cerbul, în dese ramure
Întrînd, abia s'aburcă,
Căci lăudate-î coarnele
La trecere-l încurcă.

Dar, cînd ogarul dintele
Încruntă 'n șold, sărmanul

Cerbul odoru-și blastămă,
Ce-î crește pe tot anul!

✱

Decît folosul, multe ori
Deșertăciunea place,
Care apoi de-apururea
În daună se preface.

Cocostîrcul și Vulpea.

— — —

Cocostîrcul călător
La prînz de vulpe se chiamă,
Dar, în loc de ospăț cu spor,
Pe disc lat găsește-o zeamă,
Limpede și chiar lătură,
Fără vre-o dumaticătură.
Pasărea cu lungul plisc,
Vrînd să mînce, toacă 'n disc:
Ostenește sărmănica
Și nu 'nghite mai nimica.
Vulpea însă, unde-atinge,
Soarbe tot, și 'n urmă linge.
Cocostîrcul, supărat,
Astă festă n'a uitat.
Și a 'nturna vrînd neplăcută
Dauna care a pățit,
Pe cea vulpe prefăcută
La o masă a poftit.

Vulpea vine chiar l'amiază
Și la vatr'amù se-așează,
Unde-un miros priincios
Menia vulpei prînz gustos.
Dar bucate
Delicate
Vede 'nchise într'un vaz,
Ce-î cu lung și 'ngust grumaz.
În el pliscul bine 'ncepe,
Ca bucatele să pape,
Dar căscatul vulpiî bot
Stă de prînz departe-un cot.
Deci cu foame și rușine
Lighioaia ni rămîne.

*

Cel ce vrea pe-un alt să 'nșele
Dese suferă mai rele.

Guzganul sihastru.

— — —

Un guzgan, de fire blînd,
Ce pățise multe rele,
Liniștire căutînd
Dup'a' vieții ostenele,
A intrat parcă 'n liman
Într'un caș de parmesan.

Dar în locu 'ntunecos
N'a șezut în trîndăvie,
Păn' din jurul său n'a ros
Îndemănata sihăstrie,
Unde pururea cu spor
Avea prînz și foișor.

Cînd așa el petrecea
Pe ascuns în cea cămară,
Mare-osîndă pătimia
Guzgănimea 'n a sa țară,

Ce în crunt războiū și greu
Se stîrnia de Rodiseū¹!

După multe bătălii
Și bravure minunate,
De guzganî vre-o două miî
Aū scăpat într'o cetate,
Dar motanul într'amurgul
Tot pîndia Guzganoburgul²!

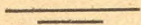
Deci aleșii deputați
Pe ascuns ies' să adune
Bani, merinde și-aliați,
Din guzganice cătune,
C'un pic de s'ar ajuta,
Garnisoana va scăpa!

La guzganul patriot
Vin să-î ceie : bani, merinde,
Dar el zice-aleū! nu pot,
Căci nutrețul mieū sînt ghinde,
De-unde s'aibă vre-un ban,
Un sihastru, un guzgan?

¹ Pisică.

² Cetatea guzganilor.

Viū aici m'am îngropat,
Și din a inimii virtute,
Rog pe zeul îndurat
Ca pe frații mei s'ajute !
Și, oftînd l'acest răspuns,
Iute 'n bortă s'a ascuns !

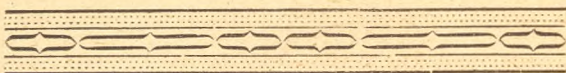

Țeranul și fiii săi.

Sîrguință și-osteneală
Pe om nu dau de sminteală.
Un sătean înnavuțit,
Avînd zile 'nsă puține,
A chemat pe fii la sine
Și 'n acest chip li-a vorbit :
«Vă păziți vre-odinioare
A nu vinde-acele ogoare
Ce părinții ni-aŭ lăsat,
C'un odor aŭ îngropat.
Nu cunosc locul chiar unde
Acel aur se ascunde ;
Dar să știți că prin răbdare
N'a fi în zădar lucrare :
Săpați cîmpul de cu vară,
De la zori și până 'n sară,
Ogorul de mîn' un lat
Nu rămiie nescurmat !».

Moare-apoi al lor părinte,
Fiii zis' avînd în minte,
Pe odor ca să nu scape
Cîmpul tot încep să-l sape.
Încît lucrul, timpurie
Li aduce bucurie.
N'afle aur nicăire,
Dar în loc de moștenire
Sfatul fu mîntuitor :
C'osteneala-î chiar odor !

Vulpea și Țapul.

Un bărbos țap cornuratec,
Cu o vulpe-odinioară
Se duseră la varatec,
Ca să fac' o vînătoare.
Țapu-î tont, dar ușuratic,
Soțul său e viclean practic,

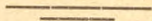
Însetați îmbi de căldură,
Într'un puț s'aũ coborit,
După ce prin băutură
Pofta lor aũ răcorit,
Zis-a vulpea : «Ei cumetre!
Nu-î destul a s'aduna,
Dintr'aceste oable pietre
Oare, zi, cum vom scăpa ?

Deci eũ cred ca să te faci
Țap cumintè și dibaciũ,

Și 'n a puțului părete
Brîncile-ți întinde drept,
Apoi eă pe-a' tale spete
Și pe cornul înțelept
Voiă sui, și, până 'n seară
Teafăr te voiă scoate-afară».
Atuncă țapul a strigat :
«Bravo, ce plan minunat !
La acestea, cîtu-î Prutul,
Nu m'ajungea priceputul !».
Însă vulpea nu se 'ncurcă,
Ci din noă pe țap se urcă,
Și-ajungînd sus pe pămînt,
Face țapului cuvînt :
«Prin îndemn către răbdare,
Ceî virtute foarte mare.
Zicînd : dacă maica Fire
Dramurî ți-ar fi dat de minte
Măcar cît în barb' aî fire,
Apoi, în puț mai nainte
De-a întra, tu aî gîndi
De-acolò cum vei ieși.
Deci ia vezi acuma, țape,
Din puț cine să te scape.
Și-apoi iea mai bine seamă !
Iartă dacă eă m'am tras,

Dar un interes mă chiamă,
Care nu pot ca să-l las».

Orice lucru 'nfințezi,
Resultatul să-î prevezi.

Capra, Junca și Oaia
în tovarășie cu Leul.

Capra, oaia și o juncă
Cu un leu foarte cumplit,
Care domniã în o luncã,
Între ei s'aũ învoit
In companie-odinioare,
De a face-o vînãtoare,
Și precum li se cuvine
Sã se 'mpartã între sine.

Capra 'n cursa ce-a întins,
Pe un cerb întâiũ a prins,
Și al ei vînat îndatã
Cãtre soții sãi aratã.

Atunci leul, împãrat,
Pe brîncã a numãrat,
Zicînd: «De știũ socotealã,

Sîntem patru la 'mpărţeală',
Pe vînat apoi împarte,
Făcîndu-şi d'întăiū o parte,
Zi-s'a : «Asta mie-o ieū
Pentru că mă chiamă leū,
Parte' a doua se cuvine
După drept celui mai tare
Şi-asta cred c'o ştiţi prea bine !
Parte' a treia o ridic,
Pentru că sînt mai voinic,
Iar cu partea de pe urmă
Socoteala ni se curmă :
Pe cel ce brînc' a să 'ntindă,
Îl zugrum şi-l fac merindă !» .

Oaia și Mielul.

— — —

Spunea mielului odată
Maica-oaia : «Fătul mieu !
Eă sînt foarte întristată
Cugetînd la traiul tău.

Ah ! păstorul te va prinde,
Abia gras te'î face-un pic,
Și la măcelar te-a vinde,
Ce calău, altfel nu-î zic !
Depărtat de l'a ta mumă,
Acei cruzi și răi tiranî,
Te despoaie și zugrumă,
Și te vînd apoi pe banî.
De-altă parte se învită
Lupul, ce-î cu dînșii văr,
Ca și el să te înghită
Cu ciolane și cu păr.
C'un cuvînt, fără 'ndurare

Toți pe tine te urăsc
Și-abia traiul îți răsare
Iată 'ndată îl răpesc !
Împrotiva înseși firii,
Mai bătrână ești fiind,
Chiar în sînul omenirii,
Tinerel te văd perind !».

Însă mielul, c'umilință
Zis-a : «Maic' al mieu odor !
Cea mai mare a mea dorință
Este, tînăr ca să mor !
Decît astă, a mea soartă
Fi-v' atunce mult mai grea,
Dacă 'ntăiū aș vedea moartă
Pe duioasa maica mea».

Stomahul și mădulările.

Chiar ca astăzi în vechime
Mulțămît n'a fost mai nime.

O zi 'n Roma de Senat
Tot poporul desbinat
Zis-a : «Lauda și-orice bine
La boierii țerii vine,
Cînd în pace și 'n război
Purtăm sarcina tot noi!»
Împutînd decî în minie
Pe Senat de tiranie,
Iute iese din cetate
Tot poporul ca să-și cate
Nouă patrie, alt pămînt,
Și de-odată se așează
Pe un munte ce-î zic : Sfînt.
Dar Senatu-î deputează
Pe Menenus înțălept,

Ce 'mblinzind nedreapta ură
Prin a sa cimilitură
Îl aduse îndărăpt.

Romanului decî popor,
Zice-acesta senator :
« Mădulările rebele
Împutaă o miî de rele
Rînzii lor, și mai ales
Că un traiă și-ar fi ales
Spre mîncare și spre somn.
Decî și ele-așa să facă,
Fiecare ca un domn.
Fără noi, zise 'ntre sine,
Bărdăhaniî nimic sînt,
Și-ar trăi doară de vînt ?
Cînd, șerbindu-î foarte bine,
Asudăm ca niște vite,
Iar stomahu, 'n loc s'ajute
Osteneala ni înghite,
Ca să prindă la vîrtute !
Decît șerb să fii tu trist,
Mult mai bine-î egoist ! »
Cele zise-a și făcut,
Talpa 'n loc a și stătut.
Nici pic brațul se întinde,
Mîna la nimic nu prinde,

Și stomahului zic toate :
«Lucre singur, dacă poate!»
Îns' această'a lor mînie
A fost mare nebunie,
Fiecare mădulare
Pe stomah îl tot întartă,
Dar pe sine însăși ceartă.
Că 'n curînd a obosit,
Și, cînd toate-aū amorțit,
Mădulările rebele
Cam târziū aū înțeleș
Că spre-al obștii interes,
Maī mult lucră decît ele
Cela căruī zic: bārdan
Leneș, trîndav și tiran.

Cînele și umbra lui.

Omul cu nălucă viază :
Lăsînd lucrul cel vădit,
Numai umbra sa vînează,
Precum cînele-a pățit.
Acel cîne-odinioare
Peste-o apă curgătoare
Trecea cu pripire 'n not,
Țiind o friptură 'n bot.
Cînd în apă de odată
Alt' asemene-î s'arată,
Cînelui atunci se pare
C'acea porție-î mai mare,
Deci, vînîndu-î umbra 'n apă,
Nu numai friptura scapă,
Ci, cînd botul a căscat,
Puțin de nu s'a 'necat,
Încît cu nimic din val
Teafăr abia scapă 'n mal!

Castorii.

— — —

Lîngă o curte boierească, în grădină mi-
[nunată,
Un castor și-a sa familie trăia 'n apa cea
[curată :
De mărunți fii și de fiice avea cîte o pă-
[reche,
Casa lui era de birne dup' a țerii modă
[veche.

Ostenind cu ghibăcie
Și păzind economie,
Spre nutreț avea 'n cămară
Tot producturi de la țară ;
Frunză, scoartă, nuci și ghindă
La prînz, cină și merindă.
Cu această rînduială
Trăia fără de sminteală
În duratul foisor
Acei soți cu fiii lor,

Fericiți de-ar fi urmat
Cu-acest metod măsurat.
Ce din neam în neam, de fire,
Li s'a dat spre moștenire,
Și 'n repaos jos trăind
Maî presus n'ar fi dorind.
Dar o pildă rea, străină
De-a lor sistemă-I desbină,
Din apoasa lor cămară
Îeșia de multe ori,
Pe răcoare cătră seară
Cu soția, cel castòr,
Și, primblîndu-se prin lac,
Scoteaũ 'n aier al lor cap,
Lua' aminte și vedea'
Ce la curte se dregea,
Cît' armònie, lumină,
Se lăția prin cea grădină,
Cum prin înflorit parter
Cu 'nvățatul guvernier,
Tinerelul boierin ¹
Dialect vorbia străin.
La aceste luînd seamă
A castòrului madamă
Începu spre soț să zică :

¹ Boier.

Oare știi de ce, frățică,
Firea e deosebită
Între-un om și între-o vită ?
Educația totdeauna
O preface tot mai bună.
Pentru ce din castorași
Să nu facem cuconași ?
Frate, să luăm, te rog,
Dup' al modei reglement,
La copii de pedagog
Pe o vită cu talent».
Cînd, în astă sfătuire,
Staū să deie-o hotărîre,
Li s'arată lîngă mal
Veneticul papagal,
Avînd pene verzi și mure ¹,
Ce, din gros scăpînd afară,
Și zburînd din țară 'n țară,
După multe aventuri,
Parcă înadins chemat
Peste-un ram s'a așezat.
Și s'arâte că nu-î mut,
Vorovind aici cu sine
Cuvîntele tot străine,
La castori mult a plăcut.

¹ Negre.

Că avea și o figură
Plină de învățătură!
Castoreasa, cu mirare,
Către-al ei bărbat a zis :
«Papagalul mi se pare,
Al său plisc cînd a deschis,
Că așa a răsunit
Ca mentòrul din palat !
Buna soartă mi-l trimete.
Pentru fii mei și fete.
Să luăm în casă 'ndată
Astă pasăre 'nvățată».

Că bun foarte-a fost castòrul, a ști încă se
[cuvine :
Cîte-î propunea femeia, el la toate zicea :
[bine.

Încît fără avocat
Învoiala a urmat,
Și-un contract s'a iscălit
Unde chiar s'a lămurit
Datoria
Și simbria
Celui ce pe fii învață,
Hotărîndu-î pe viață
Și o pensie prea bună :
De castane și de-alună.
Iată curs acum începe,

În principii să-l adune
Guvernorul papagal,
Desvălind al lui moral.
În timp nu îndelungat,
Pe castori a învățat
Cu deplină sîrguinț'
A papagalilor știință.
Cum să salte să se strimbe,
Fără noîme-a vorbi limbe,
Capu' ascunde supt aripe,
Cum să șuiere, să țipe,
Cum să dea din cap, din coadă.
Și miî lucruri de plăcere,
De bun ton și tot de modă.
Dar nu lungă mîngîiere
Din metodul învățat
Părințeiî aû gustat,
Căci, îndată ce din micî
Aû crescut castori voinicî,
S'a văzut că ei o mie
Știaû lucruri frumușele,
Numai nu știaû acele
Ce castoriî aû să știe.
Căci de casnic interes
N'aveaû gust, nici înțeles.
Cînd părințiî s'aû trezit,
Aû scăzut și-aû 'mbătrînit,

N'avea cine să li deie
Bîrne pentru-a' lor bordeie,
La hambare nimeni cară.
Provisioane de la țară.
Și părinții cei ușori
Pentru-acei' aŭ scăpătat,
Că pe fiii din castori
Papagalî a înformat.

Ochii și nasul.

Urmă ceart' odinioară între ochi și-un nas
[vecin,

Cuī din doī, după dreptate, ochelariī se
[cuvin ?

Advocat se făcu limba și pe nas îl apăra,
Iar urechea, presidentul, a' ei zicerī asculta,

Atuncī limba, cu talent,

A zis cătră president :

«Dreaptă pleacă-ni ureche,

Să auzī dovezī o mie,

Prin înscris și mărturie,

Cum, din epoca cea veche,

Neam de nas tot necurmat

Ochelariī a purtat,

Și-ī se cade ca moșie

Trecută 'n paragrafie.

O comisie de mazilī,

Rînduită chiar pe nas,

A găsit între moviļi
Brazda ce-ochelari-ļi aļ tras.
Tribunalul va ierta,
Se pot pilde arăta :
Fața dac'ar fi rămas
De 'ntîmplări să n'aibă nas,
Cine-ar fi acel măgari
Ca să poarte ochelari ?
Din acestea lămurit
După legi am dovedit
Cum că pentru nas anume
Ochelariļ s'aļ urzit,
Și-ochelarilor în lume
Rost pe nas s'a rînduit !
La această limbuție
«Bravo», 'n sală a răsultat,
Iar nasul, de bucurie,
De trei orļ a strănutat.
Dar dibacea noastră limbă
A ei sistemă o schimbă,
Și chiar pentru altă parte
Paragrafe tot din carte
Așa vederate-a scos,
Că a dovedit pe dos,
Fără niciun pic favor,
Nici prepus de strîmbătate,
Cum că ochiļ aļ dreptate

Peste ochelariï lor.
Dar urechea, care 'n faptă
A limbiï a înțeles
Mituirea în proces,
Hotărîrea 'ncheie dreaptă :
«Nasul drit de propriëtarï
«Aibă peste ochelariï,
«Ochiï se vor mărgeni
«Prin ei numai a privi».

Vulpea, Momița și Fiarele.

Murind Leul împărat
Fiarele s'aũ adunat
Pe temeiul legii lor
Să-și aleag' un domnitor.

Deci coroana din cutie,
Ce-avu șerpele 'n păstrare,
S'a fost scos în adunare:
Să o cerce cui să vie?
Îns' oricîți o prubua',
Nicînunua nu-ı venia.
Că deși toți aveaũ gust,
Purtînd uniı cap îngust,
Coroana pe nas cădea,
Alții gros și cap cărunț,
Încît ea n'a încăput.

Deci momița cea bufonă

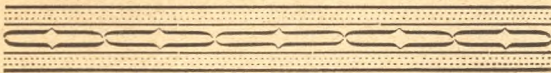
Vru să cerce-a lor coronă:
Face șăgi și miș grimase,
Coțcării de toate clase,
Încît cap' a lunecat
Și coroana i-a întrat.

Ast' aleasă dibăcie
Minții sale dînd protie,
Toate fiarele-o urează
Domnitoare-o proclamează.
Numai vulpii n'a plăcut
Lucrul care s'a făcut.

Tăcînd al ei sentiment
Ea-î face un compliment,
Și-a zis: «Doamnă! o comoară
Zace-ascunsă lîng' o moară.
Cred că altul nu o știe!
Deci aceasta, după legi,
Se cuvine, Doamnă, ție».

Deși Doamna iubia șegî,
Cu argint nu șuguia,
Ci supt stîncă-l încuia.
Spre-a nu fi deci înșelată
Cu vulpea aleargă 'ndată
Să apuce-acel odor;

Dar, aléu! al eî picior
Încăpu în o capcană,
Ce a prins pe suverană.
Atuncî vulpea a urlat
Şi pe fiare-a adunat,
Iar momitei a zis : « Vezi,
Vrei pe noi să guvernezi ?
Şi nu ştii a te purta
Pentru chiar persoana ta ! »,
Aşa dar toţi o detroană,
Declarînd, în deplin vot :
Că puţinî în lume pot
Vrednicî fi de-o coroană.

Minciunile.

Într'o seară foarte lină,
În primblare am ieșit
La Copoș lângă grădină,
Să răsufli-aier dorit.
Cînd văzut-am de odată
La stat mare o figură,
După modă îmbrăcată;
Dar precum fac cei săraci,
Purta 'n umere desaci.
Însă nu am însemnat
De-î femeie, orî bărbat.
Mă mir de-acel venetic,
Și întreb atunci de nume.
Stafia-mî răspunde: «În lume
Intrigă oameni-mî zic».

În această țernă bună
Straturî samăn de minciună,

De calòmnie, crezare,
Grîul mieu amestec are,
Neobosită 'n lucru sînt,
Dintr'un' trec la alt pămînt,
Însă nicăire nu-î
Ca pe malul de Bahlui
Pămînt gras pentru minciune,
De se face de-a minune!
Și-apoi tot aici c'un preț
Foarte bun, astfel nutreț
Se întrebă și se cată,
Ca o poamă delicată.
Pentru-acest product mănos
Orîce timp e priincios,
Secetă, orî umezeală
Niciodată-î dau sminteală».

Dup' această a sa mînă
Iute samănă 'n țărînă :
Un grăunte nu se pierde,
Iată tot ogoru-î verde.
O minune! 'ntr'un minut
Ierburile aū crescut,
Înfloresc, și-apoi pe loc
Acum spicele se coc.
Încît toat' acea cîmpie
A produs minciunî o mie.

Cele ce cu ochii văd,
Pipăind, abia le cred.
De-oamenii îns' atunci o ceată,
De minciuni nouă 'nsetată,
Case și copii lăsaū,
La cules se îndesaū.

Mîndru-î fiecare spic.
Dar de 'nnuntru nu-î nimic.
De-a gusta toți se îmbie,
Altul pune în cutie,
Trufandale înfoiete,
La Ținuturi le trimete.
Văd colò femeii frumoase,
Deși ceva mincinoase,
A culege-aū mare dor
Minciunile de amor.
Înjositul în trufie,
Neavînd altă meserie,
De novele care-î plac,
Își culege un plin sac.
Speculanții de pe loc
Pe la bolte marfa cară,
Ca s'o vîndă 'n iarmaroc
Și prin tîrguri de prin țară.
Ceî ce-ascultă pe la ușa,
Și veninul poartă 'n gușă,

De bun nume răpitori,
Culeg intrigă dintre flori.

Cînd prin chipuri felurite
Unu 'ncarcă, altu 'nghite,
De odată
Se arată
Coborîndu-se din cer:
Luminosul adevăr.
Niciun vâl pe el umbria,
Faclă în brațu-î ținea.
Abia sfînta cea figură
Arunc' o căutătură,
Iute, cum a răsărit,
Farmecul a și pierit,
Și oamenii s'aū minunat
Cum așa s'aū îngînat...

Adevărurile Prea-Sfinte!
Auzi calda rugămintea:
Între noi în veci te-așează,
Inimile luminează.
De-aici intriga să piară,
Ce pe noi vrea să desbina,
Și poporul de prin țară
Să se încreadă numa 'n tine!

Momița la bal mascat.

— — —

Un filosof, ce aflate
Al științelor secret,
De prin lume adunase
Pentru public cabinet,
După sistematic plan :
Scoice, pești din Ocean,
Fiare, pasări cu verzi pene,
Bolovanî și buruiene,
Crocodilî de pe la Nil,
Și tabloû de Rafail,
În sfîrșit cel învățat
De un gust, de o capriță,
Mare, tînără momiță
Care-î zic orangutan,
Și-î de țermul african.
În cărți ziua îngropat,
Și 'n negreală implîntat,
După lucru-ostenitor

Iubia şaga uneorî
Şi, lăsînd de-o parte tomul,
Invăţatul mieu, ca omul,
Să se poată răsufila
Cu momiţa se juca.
Deci, voios vrînd să petreacă
Seara unui carnaval,
Pus-a straie ca să facă
Cea momiţă pentru bal,
Ca s'o ducă acolo
Măsluită 'n dominò
În costum înaurit
Contraband'a mistuit
A ei ceafă-i îmblănită
Cu o fresă încreţită,
Pune 'n capul cel flocos
Un beret cu fiong tufos.
Mijlocul cu briu încinge
Şi în scarpî talpa îi strînge
Brînc' ascunde în mănuşi.
Nasul roş, ca pipăruş,
Şi-al ei bot, să nu-l cunoască,
Il acopere cu mască.
Aşa merg, fără ciocoî,
La tèatru amîndoî.
Filosoful întră 'n sală,
Şi momiţa, cu 'ndrăzneală,

Ce cu grație cochetă
Ține 'n brîncă o lornetă.
Aici află adunare,
Miș luminii și vuiet mare,
Sărituri, cacofonie,
Haruri date cu chirie.
Fiecare ca turbat
Între unde-î îndesat.
Unul altuia în pripă
Supt nas la ureche țipă.
Multe masce sînt frumoase
Dar ca lumea-s mincinoase!
Aici vezi pe un nălban
Avînd portul și organ
Unui doftor la consult,
Latinește vorbind mult.
Vezi din școală un băiet
Cu cunună de poet.
Dama care-o lume 'nșeală
Vezi cu hobot de vestală.
Jidovul de Podul-Vechi
Imbrăcat ca eroi grec.
Și-advocatul cel limbut
Joac' aice rol de mut.
Prin astfel de iarmaroc
Aî miei oaspeți își fac loc;
Filosoful prin desime

Trece, dar nu-l caută nime,
Al momitei pas mărit,
Și străina ei figură
Asupra-î tot a țintit
A'dunării căutătură.
Cu zimbire fiecare
Îi șoptia niscaî cuvinte,
Dar momița cu 'ngîmfare,
Tăcînd, trece înnainte.
O asemenea tăcere
Și măreața ei vedere
Pe toți umplu de mirare,
Încît sună întrebare :
Cine masc' acea să fie,
Și ideî se-aud o mie.
Cu respect uniî se 'nchin'
Crezînd că-î un prinț străin.
Unul zice : «L-am aflat ;
Îl arat' a sale doare
Al Ungariei magnat.
Altul apoi : O frățioare !
Din tăcerea sa nu vez'
Că-î un milord irlandez !»
Jură îns' al lui vecin
Că-î de China mandarin.
Fiecare-a socotit
Că pe mască a gîcit,

Pe ea toți în jur urează
Și i se recomandază.
Iată pentru rendez-vous
Îi d' actriț' un billet-doux,
Poliță îi dă bancherul,
Minunatul hap spițerul.
C'un cuvînt, pe cea momiță
Toți o cred de-aleasă viță.
Îi fac curte și-i se pleacă,
Ca protector să și-o facă.
Iar pe omul învățat
Nici în seamă l-aŭ băgat.
El atunci, plin de mînie,
Ast' a lumiî nebunie
Ca să rabde nu mai poate.
A momiței mască scoate,
Și-apoi zice astă voarbă :
«Fără creier turmă oarbă!
«Tot e bun ce e străin,
«Vezi la cine te închinî!
«Sistema ți-î părtenerie
«Interesul și 'njosire,
«Meritul cel învățat,
«Cugetul cel mai curat,
«Sentiment de omenire
«N'aŭ la tine prețuire,

«Și mai bine-ți place-o vită,
«Ce 'n minciuni împodobită,
«Neștiință și 'nfoiere
«Le ascunde prin tăcere!

Iepurele și prietenii săi cei mulți.

Nu-î în lume fericire, nici plăcere mai do-
[rită
Decît s'aibî un bun prieten și-o femeie
[nduioșită :
De iubești pe mulți de-odată, la mulți dacă
[te închinî,
Ajutor nu afli 'n nime cînd nevoile îți vin.

Un sur iepure odată,
De o fire minunată,
Între iepurî filantrop,
Trăind viața în galop,
Cît putea pe ficine cu ceva îndatoria,
Și pe vita mic' orî mare : văr și frate o
[numia.

Într'o zi de dimineață,
Sorbînd roua din verdeață,

Iat' aude prin strîmtori
Buciumînd pe vînători,
Și haliciul din sineață
Îi trecu pe la musteață.
Cum că-î foarte slut la Prut,
Sărmănelul acum vede :
Făr' a pierde un minut
În călăii lui se 'ncrede.

Se ridică 'n dou', aleargă,
Tremură chiar ca o vargă ;
Stă, răsuff' un pic, ascultă,
Mînat iar de spaîmă multă,
Prin rîpî fugе și tufarî.
A' lui urme ca să 'nșele,
Face multe vîrtejële,
Până scapă de ogarî,
Și-obosit de fug' acum
Se lungește chiar în drum.

Ah ! ce dulce bucurie
În cumplit' acela val,
A simțit cînd pe cîmpie
Alergînd văzu un cal.
Zisu-i-a decî : «Frățioare,
Ca să scap de vînătoare
Să te 'ncalec puținel :

Sprinten tu, eă ușurel ;
Este-a cailor virtute
Pe vecin ca să ajute».

Nechezînd, calul îi zice :
«Veî da jos de pe cerbice.
De acei' alege 'n urmă
Călăuz mai bun din turmă».
Venia taurul cel gras,
Însă cu mai iute pas.
Pe el iepurele jură
C'a să-l scape de friptură !
Cornoratecul vecin,
Îi răspunse c'un suspin :
«În secret îți spun că 'n luncă
Mă așteapt' o mîndră juncă,
Și tu, iepure galant,
Datoria știî de-amant».

După taur vine-apoi
Un bătrîn bărbos căproî,
Dar nicî ăsta vrea să-l ducă,
Zicînd că la mers hurducă.

Iată că 'ntre cei ce trec
Vine și-un lînos berbec,
Ce și el ceru iertare

Că 'n de-ajuns povară are,
Și-apoi jocuri de noroc
Nu vrea peste-al său cojoc.

Spre vițelul care rage,
Bietul iepure se trage,
Și-ajutor ceru duios
De la vărul credincios.
«Să mă 'ncaier», zise «acum
L'așa certe de pe drum?
Sinior iepure, ți-oiu spune
Razim în mine nu pune,
Cînd bătrîniî din cireadă
Nu se-amestecă la sfadă.
Că sînt fraged, tu știi bine :
Plînge-voiî decî după tine,
Și 'n peire timpurie
Mîngîierea asta-ți fie!
Mă despart de tine greî,
Că ogarii vin, alèu !»

Lupul prefăcut în păstor.

— — —

Un lup foarte ipocrit,
Avînd mare apetit
Pe o turmă grăsulie,
Ce păștea într'o cîmpie,
Socotia că al lui plan
Nemerit s'ar fi făcut,
Dacă 'n straie de cioban
Visită i-ar fi făcut.
Deci pe spate-o glugă 'ncinge,
Coapsele 'n ițari le stringe,
Spre-a-și ascunde a sa față,
Pune 'n cap o pălărie,
Ca păstor curat să fie
Din un ram își face-o cață.
Și vicleana lighioaie
Iea subsoară o cimpoaie.
Chiar ca Triifon îmbrăcat,
Pe-a sa cață răzimat,

Lupu 'ncet se 'nnaintează.
Cînd păstorul dormita,
De somn cîniî se 'ngîna',
Dar nicî turma era trează.
Ipocritul, bucuros
De prilej așa frumos,
Avu însă și-o idee;
Ca, cu portul cel mințit,
Să înșele nemerit,
Și un chiôt să mai deie.
Dar aceasta-î strică tot:
Deschizînd flămîndul bot,
Așa foarte a urlat
Că pădure'-a răsunat.
Se treziră l'acel ton
Turma, cîniî și Trifon.
Bietul lup se încurca
În ițarii ceî și 'n glugă,
Încît nu putu să fugă
Nicî măcar a se-apăra.

Un fățarnic, cît de-ascuns,
Nu rămîne nepătruns.
Sune-ursarul numa 'n surle,
Cine-î Lup ca Lup să urle!

Două spice.

Cu 'nnălțată, mîndră frunte
Un deșert spic defăima
Pe un spic plin de grăunte,
Ce în jos se atîrna.
Zise decî l'al lui vecin :
«De rîs lucru-î, curios,
«Să ții capul așa jos!».
Îns' atuncea spicul plin
A răspuns l'această ceartă :
«Nu doresc a mă schimba ;
«A mea frunte-aș ridica,
«Cînd de tot ar fi deșartă!».

Ursul, Pasărea, Șerpele și Momița.

Un sălbatec urs de munte,
Cu ochi mari și lată frunte,
Vrînd să-și facă o carieră,
În a curții naltă sferă,
Unde trăiau vite-o mie
Supt a leului Domnie,
De vecini a întrebat
Cum să între la 'mpărat ?
« Mergî », momiț' a zis, « sărînd »;
Pasărea i-a spus : « cîntînd »,
Șerpele-î dă un alt plan :
« Vrînd a fi bun curtesan,
« Mergî pe pîntece, vecine,
« Tîrîndu-te ca și mine ! ».

Lupii și Oile.

După ce a fost trecut
Mai mult decît anî o mie
De 'ncruntată dușmănie,
Lupii pace aș făcut
Cu păstorii și cu turme.
La îmbî de folos era,
Deși lupii desbărnaș,
Păstorii din a lor piele
Făceaș bune cojocel, e
Încît oaia 'n liniștire
Nu putu mai ca să pască,
Dar nici lupul cu lesnire
N'a putut ca să răpească.
Drept aceia 'ntemeiat
Un tratat s'a încheiat.
Și-ambe părți daș spre tărie
Cuvenită chezășie:
Lupii daș pe lupoșori,

Oile pe cîniî lor,
Avînd pacea iscălită
După forma legiuită,
Prin dibaciî comisariî,
Ce erau de neam măgarî.
Urmâ liniştea în ţară,
Pe cît lupiî tinerei
N'aveau dinte, n'aveau ghiară,
Aû fost blînzî ca nişte miei.
Dar, îndată ce la trup
Din lupuşor ieşi lup,
Apetitul firesc mîna
Să se 'ncrunte la o stîna
Ce-î lipsită de păstorî.
Atunci lupiî răpitoriî
De oi şi de miei o sumă
Prind, despoaie şi zugrumă,
Cîniî, a turmiî tărie,
Ce după acel tratat
Adormise 'n lupărie
Iar de lupi s'aû zugrumat.

Încît iată adevărul
S'a vădit şi astă dată :
«Cum că lupu-şi schimbă părul,
«Dar năravul niciodată !».

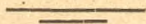

Asinul și fluierul.

— — —

Pe o holdă secerată
Păscînd asinul odată,
Di 'ntîmplare a văzut
Fluierașul cel pierdut.
«Bre», mirîndu-se să știe
De ce treabă va să fie
Lemnul cela găunos.
Deci l-întoarnă 'n sus, în jos,
Tot cu botul său l-împinge,
Îl amirosă și-l linge.
Cînd, sufîndu-l, a sunat.
Viers ce n'a fost așteptat.
«Măi, Măi!», strigă 'n bucurie,
«Acest sunet de-armonie
A vădit c'ascuns talant,
M'a merit ca musicant,

Și-atunci nările-mi răsună».
Pruba 'n lume cea mai bună
Criticului pizmătar
Că viers face și-un măgar !

Sălbatecul și călătorul

În adîncul unei stînce,
În deșertele pustii,
Un sălbatec și-a' săi fi
S'a' pus mursa lor să mînce.
Cu femeia jur șede
Peste-o piatră
Lîngă vatră,
Și copiii lor sorbia'.
N'avea șervet, nici cuțit,
Dar bun foarte apetit.

De furtună ca să scape,
Un nemernic călător,
Răsbătut de-a' ploii ape,
A intrat în groapa lor.
Sălbatecu 'n sărăcie,
Fiind plin de omenie,
Deși nu l-a așteptat,

La ospăț l-a îndemnat.
Oaspele, înflămînzit,
Să aștepte n'a voit
De două ori să-l invite ;
Dar d'intăiū, din a sa gură,
Peste degete-amorțite
Un pic suflă de căldură ;
Apoi, în aceia zeamă,
Fiind caldă, suflă iară.
Sălbaticul mult se miară,
Zice : «Asta cum să chiamă ?
«Una zeama-mi răcorește,
«Alta mîna-mi încâlzește».
Deci așa oaspelui zice :
«Poți să mergi de-acum de-aice !
«Zeul drept mă va feri
«Cu un om a lăcui
«Carele din a sa gură
«Cînd frig suflă, cînd căldură».

Peștele și Pescarul

Un mic pește
Mare-a crește
Dacă zile va avea.
Dar, prinzîndu-l tu abia,
Să-î dai drumul, iar să-ți vie,—
Ar fi mare nebunie!

Un crap încă foarte mic,
Fiind încă chiar pitic,
Pescuitu-s'a odată
În o apă turburată.
Cînd pescarul l-a văzut,
A zis : «Bunu-mi începui,
Unul mulți va să-mi cîștigi,
Și cu ei pe tine-oiu frige.
Deci în sac așteapt' un pic».
Crapu-î zice 'n a lui limbă :
«Ce să faci c'un pește mic ?

Cu un mare rog mă schimbă ;
Că în zeamă, saū friptură,
Nice-s de-o îmbucătură.
Lasă-mă să mă fac crap,
Că de undiță nu scap.
Și-apoi preț va da becerul ¹
Să mă ducă la boierul.
Cînd acuma până 'n seară
Osteni-vei tu aici
Ca să scoți din ap' afară
Miserabiliî chiticî !».
Dar pescarul, flămînzit,
Care zeama 'n gînd o soarbe,
Nu se 'nșeală de-aste voarbe,
Și 'n acest chip i-a vorbit :
«Ce dibace ritorie
Desvălești acuma mie !
Să te duc l'a mea odaie :
Acolò, în o tigaie
Cînd în cald unt vei pluti,
Mult mai bine vei sfîrși.
Căci proverbia e bună :
Ce-î în mîină nu-î minciună».

¹ Bucătarul.

Călătorul și cîni

Dineoară un om pașnic, de miî grijî îm-
[presurat,

Pe o cale, în amurgul, trecea aproape de
[sat.

Dulmecînd pe el un cîne, începu cumplit
[să latre,

De asemenea și alții din bordeie și din
[șatre,

Păzitorii cîni de stîne, cu dulăi și-ogari urla',
Cît de vuietul lor toată 'mprejurimea ră-
[suna.

Asurzit, plin de mirare, întrebă pe cîni
[nușcine :

«Zgomotul și astă larmă, spuneți-mî de unde
[vine?».

Însă nimene putut-a ca să deie vre-un răs-
[puns,

Că lătrau cîni, căței, din 'ntunerecul
[ascuns,

Făr' a ști, cu toți, de ce,
În lătrat se întrecè!

A deșertului om asta este chiar icoană vie:
Cel rău scoate o minciună, alt nebun
[adaüge o mie,

Strigă flacăra, învită,
Făr' a ști de ce-î stîrnită!

Focul, din scînteî, precum
Născînd, toate le preface
În cenușă și în fum,
Aș' a oamenilor pace
O minciună a surpat,
Și pe frați a desbinat.

Dese orî virtutea sfîntă prin intrigă s'a
[pierdut,

Sòcrat pentru calomnie cupa morții a băut,
Aristid s'a desghețat?

Scipion s'a defăimat;

Staturî mari, ce aũ 'nflorit,

Tot de-acest rău aũ perit!

Aurul și Fierul

Un *blanc* galben scînteios,
Gemînd supt ciocan vîrtos,
Plîngea soarta sa odată :
«Orî se poate să mă bată
«Înjositul crud metal
«Care-l calcă păn' și-un cal ?»
Dar ciocanu-î zice : «Frate,
Este vechiū ăst adevăr
Că pe aur fierul bate».

Un popor ce n'are fier,
Curagiū n'are, n'are armă,
Se defaimă și se sfarmă.

Clopotul și limba lui

«Ah ce soartă 'nfiorată !»
Zicea clopotul odată,
Către limba ce-l lovia.
«Ușor lucru ți se pare,
A urla fără 'ncetare
Atît vuiet și ducea ?»

«De ce ? nu știu,» limba-î zice,
«Aninatu-m'a aice
Să-ți dau ghionturî nencetat,
Pe frînghie 'ntreagă, vere,
Ea mă trage cu putere,
De-am lovit, am ascultat.

Clopotul de la frînghie,
De ce mișcă, vrea să știe,
De ce trage cu amar ?
Dar frînghia răsucită

Zice că pe ea o 'nviță
Însetatul palamar.

Palamarul, de-altă parte,
Zice: «Popa știe carte,
Și-a suna m'a rînduit».
Dar alèu! de-atîta sunet,
Gemăt, vuiet și răsunset,
Bietul pop' a asurzit ;

De-l întrebî : de ce, de unde ?
El n'aude, nicî răspunde,
Ci din cap semne făcea,
Și pe clopot îl supune
Vuietul tot să răsune
Făr' a ști măcar de ce.

I. E. R.

Corbul și Vulpea.
(1829.)

Jupîn Corbul cîștigase,
Din negoțul ce-apucase,
Un bun chilipir de caș,
Și cu dînsu 'n cioc se duse
Pe-un copac, unde se puse,
Ca un om l'al său sălaș.

Vulpea, ca o jupăneasă,
O cam șterge de pe-acasă,
Și ieșise la plimbare ;
Iar bunul miros ce are
De ici, colo o îndreaptă
Supt copac, și în sus cată ;
«Jupîne Corb, plecăciune !
O Doamne ! ce frumusețe !
Ce pasăre, ce minune,
Ce drag de pene mărețe !...
Dar n'are glas : ce păcat !»

Corbul, îngîmfat în sine,
Nicidecum nu-î veni bine
Ca Vulpea să-l socotească
De mut, său să mi-l vorbească
Că e prost l'al său cîntat.
Lungi gîtul, căscă ciocul
Și 'ncepu a croncăi.
Cașul căzînd, Vulpe-acî,
Cîntărețul păți jocul.

«Jupîn Corb, precum se vede,
Minte numai îți lipsește ;
Și fă bine de mă crede,
Și 'nvață, te folosește ;
Că, de mult, foarte de mult,
Din punga celor ce-ascult
Lingușitorii trăiesc !»

C. BĂLĂCESCU

Oaia și Javra.

O A I A

Oaia 'n curiozitate
Pentru cîte auzia
Și-adesea și chiar vedea,
Cu multă sinceritate
La o javră s'adresă
Și-o întrebă :

«Cum va fi oare, potaie,
Că p'ăi de staū nemișcați
Voi în samă nu-i băgați,
Nici vă dați
Ca să-i lătrați,
Ci numai pe cîți vedeți
Că-s activi și mai semeți
Și cu stăruință vor
A-și căta de drumul lor,
Ca turbați,
Vreți să-i mușcați?»

J A V R A.

«Este, jupîneasă oaie,
Căci cei cari staū pe loc
Nu fac nicī bine, nicī răū,
Ca oricare dobitoc
Care stă 'n culcușul săū,
Iar cel care vrea mișcare
Și aleargă nencetat
Prin cetate ori prin sat,
Negreșit că scop bun n'are.»

O A I A.

«O fi și-ăsta vre-un cuvînt,
Și l-aș crede bucuros,
Cînd n'aș ști că prea mulți sînt
Ce aleargă spre folos
Ziua, noaptea nencetat,
Și se pun și chiar pe sine
În pericol pentru bine,
Atît public și privat.
Să piară dar cu-ăl uscat
Și cel verde, nu-î păcat?»

J A V R A.

«Poate, îns' ast' osebite
Ca s'o facem noi nu știm,

Noi, javrele, ce, din fire,
De-orice muncă ne ferim ;
Ci dar fără părtenerie
Datoria ni-o 'mplinim
Și, neputînd să mușcăm,
Bun și rău, pe toți lătrăm. »

O A I A.

Nu știu multe, dar, ca oaie,
Îți spui, javră și potaie :
Că de ai astfel de strechi
A lătra ca lupi pe miei,
Ai să ieși, și să le ieși
Cam des, des, peste urechi. »

Boii și Vulpea.

— — —

Boii în cireadă mare
Cînd porniaŭ la pășunat,
Țineaŭ tot acea cărare
Ce odat'aŭ apucat :
Pe-o potecă 'ntunecoasă
Mocirloasă,
Nămoloasă,
Strîmtă și mărăcinoasă,
Fără a se turbura,
Saŭ a cugeta de loc
C'ar putea a se afla
Oarecum
Mai bun vr'un drum
De-a scăpa de-ale nevoi,
Ci, ca boi,
Ca s'ajungă la pășune,
Li-eraŭ toate de minune.
Vulpea spun că, înțeleasă,

Fu de la un loc trimeasă,
Precum se trimet pe-alese
De-ale noastre jupănese ;
Și, cu inimă curată,
Niciđecum interesată,
(Căci chichițe ș'interes,
La o vulpe, măi ales,
Unde s'aũ văzut vre-odată ?).
Vulpea, frunte nepătată
Și faimoasă 'n fapte bune,
Văzînd boi 'n astă stare,
Veni curat a li spune :
Că, de-î vor da ascultare,
Ea e gata să li-arate
Măi coleà 'n vecinătate
Un alt drum măi larg, măi mare,
Bun, frumos, cu 'mbielșugare,
Care, prin livezi 'nflorite,
Și dumbrave înverzite,
Îi va duce cu 'nlesnire
La suhat
Înfricoșat,
Cea măi mare fericire
Care poate s'o dorească
Toată ceata bourească !
— Ba 'țîmtale ¹, jupăneasă»,

¹ Mulțămim dumitale.

Îi răspunseră ăi boi,
Vorbă bună și aleasă :
«Ia te cară de la noi,
Căci știm că de la suhat
Mergem drept la zalhanà
Și de-acolo la darà.
Moșii noștri și strămoși
Tot pe-acest drum aũ umblat
Și-aũ fost toți grași și frumoși».

Alți boi de odinioară vor fi fost ca acești

[boi ;

Maĩ tırziũ, conduși de Vulpe, boșorii cei

[maĩ noi

Căzură supt jug, nevoi,

Din suhat la zalhanà

Și de-acolo la darà.

■

Vulpea, Iepuroaica și Leul.

Vulpea vecină,
Bună creștină,
Cu o drăcoaică
De Iepuroaică
(Pe limba Vulpii ne exprimăm
C'ășa e locul în care stăm)
Cu o drăcoaică
De Iepuroaică
Într'o poiană pe timp frumos,
Ca o Leliță bună surată,
Vulpea vecină
Ca o creștină,
Cu conștiința cea mai curată,
Ședea la vorbă lungită jos.
Senin și soare,
Răstimp, ninsoare,
Minciuni, nuvele,
Moravuri rele,

Găini viclene,
Hoți de cocoși,
Puf, fulgî și pene,
Cîni păcătoși ;

Hîța, hața-î toca gura și nimic nu mai

[lăsa,

Toate le trecea 'n revistă, și cu patos

[suspina :

«Că s'a stricat toată lumea și e timp de-a

[se 'ndrepta.

Nu e morală, nu-î libertate,
De cînd cu Leul, nu e dreptate,
Jaf și hoție e peste tot :

Cînele n'are botniță 'n bot,

Ciocul găinii ciugule tot ;

Și biata vulpe nu e crezută!...

Soro, azi lumea e prefăcută!»

Astfel de toate cu dor vorbia

Vulpea vecină,

Tot ca creștină,

Până ajunse ca să vorbească

Și de politica dobitocească...

Cînd, iată, Leul măreț apare

Din a pădure puternic *sir*,

Cu beiul Tigru la preumblare,

Pe lîngă dînsul ca un vizir.

Nu știm drept spune : saŭ din 'ngîmfare

De-a se făli.
Saă de 'ntîmplare,
De-a se coti,
Saă din natură așa creat,
Saă d'interese proprii mișcat
Că nu ținea drept cărarea ca tot animalul
[bun
Ci se-arunca cînd colo cînd încoaci, ca un
[nebun,
Cînd la dreapta, cînd la stînga, cînd prin
cîrng, cînd prin colnic,
Șovăia și făcea volte ca un beat și de nimic.

Vulpea curată
Și oratoare
Cum îl ochi,
Se sculă 'ndată
Drept în picioare
Și se grăbi,
Cu miî și sute de reverințe
Și dări din coadă și cucerințe,
Și protestații de-a ei credință
Și umilință,
Plecat vorbi:
«Cît e pătrunsă și fortunată
De-astă onoare neașteptată
Ce o găsi».
Și prin orații

Cu miî de graþii
i elocinþa de tot vulpeascã,
 Îi demonstreazã
 i-î vedereazã
Cã toatã ginteã dobitoceascã
E guvernatã dupã dreptate
 i bunãtate :

«Glorie mare ca la Romani
De cînd e Vulpea peste curcani !
 i-a sa împlinire
 De fericire

Cu 'ncredinþare o atepta
De la i numai Mãria Sa».

Iar Iepuroaica
Tot ca drãcoaica
Privind piti
i pe furi,
i vãzînd toate pãnã trecu,
 Nu mai putu,
 Ci, surizînd,

Cãtre surata ce o mutrã
De nepãsarea ce arãtã
 Rãspunse blînd :

«Lasã-mã, c'acum știu, soro, i pe Vulpe,
 [i pe Leï :
Vai de iepurii de popoli ce vã au de Dum-
 [nezei !

Tu minți cît te ține gura și-ăla umblă tot

[cîrmind,

Cînd spre dreapta, cînd spre stînga, ca un

[bețiv șovăind,

Glorie mare ca la Romani

De cînd e Vulpea peste Curcani!

Trîntorii, Viespile și Albinele.

Viespile veniră 'n sfadă cu Trîntorii cei
[faimoși

Pe un fag de miere bună ce 'nainte li sta
[pus.

Trîntorii zbîrniau tare, ca din timpii glo-
[rioși :

«Numai ei aū drept pe miere, că lor li-este
[dat de sus

Îmbuibarea 'n moștenire

De la moși, de la strămoși,

Și viespile ce-or vrea 'nșire

Că sînt basme și gogoși».

Viespile țineaū mai tare c'a trecut timpul
[ȃrbar

Trîntorii să mai pretindă a mai face orice
[vor,

Că din dreptul de frăție nu li iart'un *bre*
[măcar,

Și că tot ce-a fost *al nostru* acum este
[*al tuturor.*

Uniî zbîrnia, 'n mîndrie
Pentru dreptul lor străbun :
Altele 'nțepa' 'n mînie
Pentru dreptul de comun,

Încît cearta devenise un războiî ucigător,
Cînd albinele-alergară la productul muncii
[lor.

«Înapoi, o vagabonde, viespi desculțe și
[golane,
Știți voi mierea cum se face ca să fiți
[voi matroane?

Știți voi ce este frăție,
Ce e propriu și comun ?
V'ați armat spre tîlhărie
Să prădați al nostru bun.

Trîntoriî sînt toți de-ai noștri, ei ni sînt
[de ajutor ;

Fără dînși-a noastră mamă n'ar aduce
[nici un spor...

Astfel căpitan-albina cuvînta de orator

Și pe-albine îndemna
Dreptul lor a-și apăra

Și la acele de viespe a-și opune acul lor :
Era luptă acum mare,

Intre trîntori, viespi și-albine :
Se luptă care de care
Argumentele-a-și susține.

Trîntorii nu aveaŭ ace, și ca trîntori morți
[cădeaŭ ;

Albinele 'nvingătoare acele și le pierdeaŭ,
Viespile cu mierea 'n bot
Staŭ moarte pe cîmpul tot.

O ce oribil spectacol! Albinele dehulate,
Fără aripă, fără ace, erau toate desarmate
Tărîmul era al lor

Însă fără *Dregător*.

Învalide pân' la una abia schiopînd se tîra
Și-abia din cîte-o pană cînd și cînd mai
[zbîrniaŭ.

— Sînt lupte cînd bărbăția
Costă cît și mișelia ! —

Spun că ursul învitase viespile spre co-
[munism,
Și li-a fost dat și *patente* de nespus pa-
[triotism,

Ca s'aducă pe albine
Astfel cum îi venia bine ;
Căci, de cîte ori cercasé
Spre uleiŭ a face-un pas,

Albinele-l ințepase

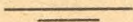
Prin urechī, prin ochī, pe nas.

Acum ursul, fără teamă, așternut ca pe te-

[meiū,

Sta cu laba sa întinsă, sta ca domn lângă

[uleiū.

Cînele, Șoarecele și Cotoiul.

Un Samurache, amic de casă
La un prinț mare, ca parazit,
De cum stăpîniî ședeau la masă,
El avea botul de favorit,

Și 'ntindea 'n dată

Laba-î spurcată

P'orice 'nainte i se 'ntîmpla ;

Și, cu 'ndrăzneală,

Fără sfială,

Răpia de față orice-apuca ;

Fără să fie

Ceva certat

De-obrăznicie

Sau alungat ;

Ba, din potrivă toți îl aflau

De isteț și 'ncă-l încurajau.

Un șoricel mic, de foame cumplit, tare

[strîmtorat

L'a' cînelui privilegii dintr'o gaură privia
Și pe sine socotia

Că nu e păcat de moarte dacă și el va
[urmă

Libertății ceî de față. Sărind dar pe masă
[sus,

Tremurînd de mare grijă, cuprins de pal-
[pit nespus,

Îndrăzni

Pitiș, pitiș

A ciupi,

Prea pe furiș,

Dintr'o cojiță de pîne, ca oricare dobitoc
Ce se crede 'n drept și însuși a se purta
[după loc.

Dar vai, sărmanul, că fu vădit

Și prins îndată și osîndit

Ca un criminal de frunte a fi pe loc spîn-
[zurat

Și a peri cu rușine chiar de coadă atîrnat !
Atuncea el, ticălosul, amarî lacrimi văr-

[sînd,

Striga foarte cu durere, ca un șoarece plîn-
[gînd :

«De la un hoț păn' la altul cîtă diferență
[mare !

Pe cei mici i-așteaptă ștreangul, iar p'ăi
[mari, încurajare!]

— Ba miaă ! hoțule »-i răspunse un cotoiă
[cu ochii mari :

Sînt legi ce prescrie dreptul la pisici și la
[ogari :

Cînele e dintr'ai noștri, și ai noștri pot fura.
Iar tu, șoarece, de unde ai vre-un drept
[de-a și mînca ?]

Adunarea general'a
Dobitoacelor de sus,
Potăilor liberale,
Astfel a găsit cu cale
Ca să fie Statul dus.

Răcoaica și fiica sa.

Ce rău umbli, fata mea !
Zicea fie-si-o răcoaică,
De te rîd încă și proști ?
— D'apoî cum ? răspunse ea,
Nu ca tine, dragă maică,
Și cum umblă toți aî noștri ?

Țeranul și Pescarul.

— — —

Un țeran la târg se duse,
Pește vrînd a-și târgui,
Și-alegîndu-și un crap mare,
Fără altă cercetare,
Serios pe loc se puse
Pe la coad' a-l mirosi.
Pescarul, l'astă vedere
Răbdarea de tot pierzînd,
Zise rîzînd :

— Om ciudat ca tine, vere,
N'am mai văzut de cînd sînt
Pe-ăst pămînt.

Nică așa minte neroadă,
Să miroși peștiî la coadă!!

De e proaspăt, de vreî s'affi, miroase-l la
[cap, creștine,
Că el de la cap se 'mpute, și o știe orîși-
[cine.

— Despre cap», zise țeranul,
«Nici măi este de vorbit
Căci o știu, o știu sărmanul
Că de mult s'a împutit,
Vream să văz încaî la coadă, dacă este
[precum spun
Că se poate de 'ntîmplare să rămîie ceva
[bun.

Pe cînd se scriaŭ acestea era lumea măi ne-
[roadă.

Că tot măi credea la coadă.
Acum peștele cu totul, cap și coadă, s'a
[stricat
Și de-o parte și de alta ține-ți nasul as-
[tupat!

204905

Turculețul și mama sa.

Turculețu 'n agonie era acum pe sfârșit ;
Iar mă-sa, încurajându-l, îi zicea : «o fătul
[mieu !

Ce ferice ești tu astăzi ! că acuma negreșit
Ai să zbori de-aici la ceruri, și de-aici, vrînd
[Dumnezeu,

În Paradis de odată ai să te vezi transportat
Și desfătat
Nencetat

Ca un credincios de frunte în poala lui
[Mahomet,
Cu tatăl tău d'impreună, de huriî încun-
[jurat

Zi și noapte desmierdat,
Ș'încîntat

De melodioase sazuri lîngă marele profet.
Iar noi ăștia ce 'n lume rămînem să mai
[trăim,

Ce năcazurî nu ne-așteaptă! și ce-o să mai
[suferim

— Toate bune, mamă dragă, sînt acestea
[care spuî,

Zise suspinînd băiatul, și nu am nicîo în-
[doială

(Dacă-mî dai făgăduială)

C'o să văd lucruri cerești,

Dar vre-un havadiș ceva

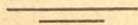
Din cele de prin cetate dacă tata m'a
[ntreba,

Nu-mî spuî ce să-î zic și luî ?

— Cioc selear, spune-î din parte-mî, iar,
[despre politicești :

Chiel Hasan, Vizir acuma c'a ajuns numai
[să-î zici

Că 'nțelege el atuncea cum merg trebile
[pe aici...

A. DONICÌ.

Vulturul și Albina.

O, -cît sînt de fericiți
Ce de soarta lor slăviți !
Căci ei și spre fapta mare
Aū a slavei îndemnare,
Dar și cei ce ostenesc
Întru binele obștesc,
Neprivind la răsplătire,
Sînt prea-vrednici de cinstire.

Vulturul pe o albină
A zărit-o în grădină,
La revărsatul de zori,
Bîzîind pe lingă flori,
Și i-a zis: «O ticăloasă
Albină nesățioasă!
Tu petreci a ta viață
Tot pe flori și pe verdeață,
Migăind neconținut

Nu știu pentru ce sfârșit.
Dar nici însăși tu nu ști
Care-i munca ta cea bună,
Cînd ca tine miî de miî
Miere la un stup adună!
Iar apoi ce fericire
Moștenesc eû de la fire!
Cum aripile-mî întind
Și mă desfățez zburînd
Cătră ceruri, cătră soare:
De a mea putere mare.
Păsările lumei toate,
Fug, s'ascund înspăimîntate.»
«Fii tu în veci prea slăvit».
Albina lui aû rostit.
«Joe să te norocească,
Și anii să-ți înmulțească.
Iar eû, fiind rînduită,
Obștiei să ostenesc,
Mă cunosc prea-fericită,
Cînd faguriî îi privesc,
Lucrați de miî de albine:
Și știu că și de la mine
Un pic de miere măcar.
S'a adus întru bun dar!».

Greierul și Furnica.

Greierele 'n desfătare,
Trecînd vara cu cîntare,
De odată se trezește
Că afară viscolește
Iar el de mîncat nu are.
La vecina sa furnică,
Alergînd, cu lacrimi pică
Și se roagă să-l ajute,
Cu hrană să-l împrumute,
Ca de foame să nu moară,
Numai pîn' la primăvară.
Furnica l-a ascultat,
Dar așa l-a întreat :
«Vara, cînd eă adunam,
Tu ce făceaî?» — «Eă cîntam,
În petrecere cu toți.» —
«Aî cîntat? îmi pare bine,
Acum joacă dacă poți,
Iar la vară fă ca mine!».

Lupul și Cucul.

«Rămii sănătos, vecine!»
A zis lupul către cuc.
«Aceste țeri de rău pline
Le părăsesc și mă duc.
Nu mai pot trăi aice
De om, cîne prigonit :
In Arcadia, ferice !
Este codru de trăit,
Unde aurita vreme
Împărățește deplin.
Unde lupul nu se teme
De năpăstile ce-î vin.
Acolò nu sînt războaie
Toți în pace locuiesc :
Omul este blînd ca oaia,
Iar cîinii nici hămăesc».
— «Cale bună, măi vecine!
Dar te rog să-mi spuî curat :

Năravul nu-ți ieși cu tine ?
Și colții ai lepădat ?» —
«Să-și lepăd ! dar cum se poate !»
— «Apoi ține minte, frate,
Că, la viitoarea iarnă,
Ai să rămâi fără blană».
Și așa s'a întâmplat
Precum cucul i-a cîntat.

Între oameni iar sînt unii
Cu colți de lup înzestrați :
Orî în care parte-a lumii,
Ei vor fi tot nempăcați.

Gîștile.

— — —

Cu o prăjină mare
Țeranul, gîște de vînzare
Mîna la tîrg,
Și, drept să zic :

În cîrdul gîștelor, spre buna îndemnare,
Grăbind la zi de tîrg, bătea ades cam tare.
(Dar unde de cîștig saŭ pagubă se-atinge,
Nu numai gîștile și omenirea plînge.)
Eŭ nu'nvinovățesc țeranul nicîdecum ;
Iar gîștile altfel aceasta cugeta',
Și 'ntîlnindu-se c'un trecător pe drum,
Așa striga' :

« A ! ce năcaz, ce osîndire !
Asupra gîștilor ce crudă prigonire !
Privește, un țeran cum[-și] bate joc de noi ;
De-astă noapte el ne mîna d'innapoî.
Luî, nătărăuluî, nu-î trece nicî prin minte
Că are datorie a ni arăta cinste ;

Căci noi ne trăgem drept din neamul cel

[slăvit,

Ce Capitolia din Rom' a izbăvit !

Romaniî mulțămiți aș pus și serbătoare,

Pentru așa a lor prea vrednică urmare.»

— «Și voi tot cu aceasta vreți

A lumii slavă să aveți?» —

A zis acel drumeț.

«Strămoșii noștri...» — «Știu,

Dar eă la vorba mea să viă :

Ce faptă vrednică voi ați făcut în lume?»

— «Nimica, însă noi...»

— «Că numai de fripture voi

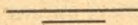
Sinteți și bune.

Lăsați dar pe strămoși în pace :

Cu fapta e cinstit acel care o face».

Această fabulă a lămuri se poate,

Dar giștele să nu se 'ntarte.

Vulpea și Bursucul.

«Da din cotrò și unde,
Alegi tu așa iute?»

Bursucul întîlnind pe vulpe-a întreat.

— «Oh, dragă cumetre, am dat peste păcat,
Sînt iată, surghiunită!

Tu știi că eă am fost în slujbă rînduită
La o găinărie.

Cu trebile ce-avem odihna mi-am lăsat,
Și sănătatea mi-am stricat;

Dar tot eă am căzut în groaznică urgie,
Pe niște pîri nedovedite,
Precum că luam mite.

Tu singur martur iești, în adevăr să spuî:
De m'aî văzut cumva măcar cu vre-un puî?»

— «Nu, dragă cumătră; dar cînd ne întîlniam,
Eă cam ades vedeam:
Că tu pe botișor
Aveai și pufușor.» —

Se 'ntîmplă și la noi de vezi,
Cum altu, avînd loc, așa se tînguește,
Încît îți vine mai să-l crezi,
Că abia din leafă se hrănește.
Dar astăzi vutcă, mîne cai,
De unde oare-î vin ? și, cînd ar vrea să stai,
Să-î faci curată socoteală
Pentru venit și cheltuială,
N'ai zice ca bursucul : «că are pufușor
Pe botișor ?».

Vulturul și Păianjenul.

Prin nourī, vulturul, spre muntele Ceahlău,
Întinse zborul său.

Pe cea mai 'naltă stîncă a lui el se așează,
Și lumea de-desupt privind se desfătează.

Un șir de munți măreți, Moldova de-oparte;
A ei cîmpii, păduri; a ei frumoase sate!

Și ape: Bistrița, Moldova și Siret,
Pe șesuri vesele se văd curgînd încet.

— «Să fie lăudat al tău, o Joe! nume,
Pentru aripele ce tu m'ai înzestrat;

Cu care mă rădic la înălțimea lumii,
Pe unde nimeni a fi, n'a cutezat!»

Acestea vulturul rostește bucuros.

— «Dar știi, prietene, că ești lăudăros!»,
Păianjenul de pe mușchi atunci îi răspunde:

— «Dar uită-te de vezi: și eu sînt oare-
[unde] —

Se uită vulturul și vede înnadins,

Paingul lîngă el, cum mreja și-a întins :

— «De unde te-ai luat?»

Întreabă el, mirat :

«Și cum te-ai tîriit?»

— «Să-ți spun adevărat,» —

Păianjenu'-a răspuns :

— «Pe coada-ți am venit,

Tu însuși m'ai adus ;

Cu-a mea putere eă nică n'aș fi 'ndrăznit,

Iar, de acum, nu am de tine trebuință,

Aică, statornică să-mă fac vreaă locuință!»...-

El bine n'a sfîrșit, și un vîrtej de vînt,

Cu mreaja lui cu tot îl suflă la pămînt.

Cum socotiți și dumneavoastră :

Dar eă gîndesc că 'n lumea noastră,

Sînt mulți asemenea ca și paingul mieă,

Ce fără ostenele se trag în sus mereă,

De coada unui mare ;

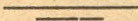
Și căroră li pare

Că singuri vrednicesc, și că li s'a căzut :

Cînd, spre căderea lor,

Nu trebuie mai mult,

Decît un vîntișor.

CUPRINSUL

	<u>Pagina</u>
Gh. Asachi	
Broasca și Boul	3
Cei doi catiri	5
Asinul și furul.	7
Lupul și Mielul	8
Cerbul la fântină	10
Cocostirecul și Vulpea	13
Guzganul sihastru	15
Țeranul și fiii săi.	18
Vulpea și Țapul	20
Capra, Junca și Oaia în tovărășie cu Leul	23
Oaia și Mielul	25
Stomahul și mădulările.	27
Ginele și umbra lui.	30
Castorii	31
Ochii și nasul	37
Vulpea, Momita și Fiarele.	40
Minciunile	43
Momita la bal mascat	47
Iepurele și prietenii săi cei mulți.	53
Lupul prefăcut în păstor	57
Ursul, Pasărea, Șerpele și Momita.	59

	<u>Pa gina</u>
Două spice	60
Lupi și Oile	61
Asinul și fluierul	63
Sălbatecul și călătorul	65
Peștele și Pescarul	67
Călătorul și ciniș	69
Aurul și fierul	71
Clopotul și limba lui	72

I. E. R.

Corbul și Vulpea (1829)	77
-----------------------------------	----

C. Bălăcescu

Oaia și Javra	81
Boii și Vulpea	84
Vulpea, Iepuroaica și Leul	87
Trintorii, Viespile și Albinele	92
Cinele, Șoarecele și Cotoiul	96
Răcoaica și fiica sa	99
Țeranul și Pescarul	100
Turculețul și mama sa	102

A. Donici

Vulturul și Albina	107
Greierul și Furnica	109
Lupul și Cucul	110
Giștile	113
Vulpea și Bursucul	114
Vulturul și Păianjenul	116
